

۵-۱- تولید

۵-۱-۱- شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی

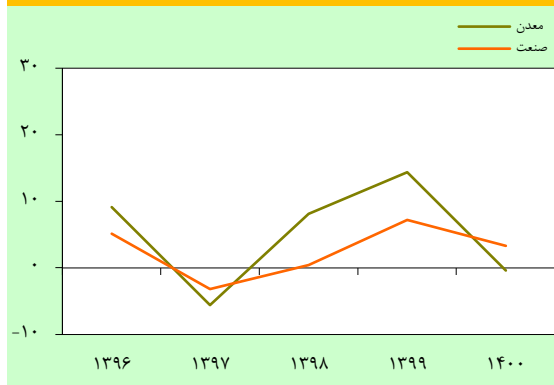
مطابق نتایج بررسی کارگاه‌های بزرگ صنعتی کشور، در سال ۱۴۰۰ شاخص تولید این کارگاه‌ها براساس سال پایه ۱۳۹۵ نسبت به سال قبل از آن معادل ۳/۱ درصد افزایش نشان می‌دهد. در این سال، صنایع تولید «مواد و محصولات شیمیایی»، «داروها و فرآورده‌های دارویی شیمیایی و گیاهی» و «مواد غذایی» بیشترین تاثیر را در افزایش شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی داشتند. در سال ۱۴۰۰، شاخص‌های «اشتغال» و «مزد و حقوق و مزایای پرداختی به کارکنان» کارگاه‌های بزرگ صنعتی کشور نسبت به سال قبل از آن به ترتیب ۵/۱ و ۵۷/۱ درصد افزایش یافتند.

۵-۱-۲- تولیدات صنایع منتخب

در سال ۱۴۰۰، تعداد ۸۶۴/۴ هزار دستگاه انواع سواری در کشور تولید شد که نسبت به سال قبل از آن معادل ۴/۴ درصد کاهش نشان می‌دهد. همچنین در سال مورد بررسی، تولید شمش آلومینیوم و مس کاتد در مقایسه با سال قبل از آن به ترتیب ۲۵/۱ و ۲/۸ درصد افزایش یافت و تولید سیمان و فولاد خام به ترتیب با کاهش ۹/۱ و ۱/۸ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۹ مواجه بود.

مروری بر نماگرهای بخش صنعت و معدن در سال ۱۴۰۰ نشان‌دهنده عملکرد نسبتاً مناسب شاخص‌های بخش صنعت با وجود تداوم مشکلات ناشی از شیوع بیماری کرونا و محدودیت‌های تامین انرژی (برق و گاز) است؛ اما، شاخص‌های بخش معدن با کاهش اندکی مواجه گردید. به همین ترتیب، بر اساس آمار حساب‌های ملی، ارزش افزوده بخش‌های صنعت و معدن در سال ۱۴۰۰ (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵) نسبت به سال قبل از آن به ترتیب ۳/۳ درصد افزایش و ۰/۴ درصد کاهش داشت.

نمودار ۵-۱- رشد ارزش افزوده بخش صنعت و معدن (به قیمت‌های ثابت ۱۳۹۵)

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۴۰۰

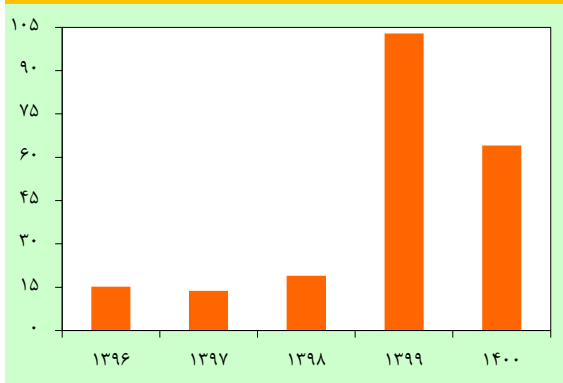
بر این اساس، سهم بخش صنعت و معدن از کل تسهیلات پرداختی سال ۱۴۰۰ معادل ۳۴/۷ درصد بود. همچنین، از کل رقم تسهیلات پرداخت شده به بخش صنعت و معدن، معادل ۷۶/۷ درصد در قالب تسهیلات تامین سرمایه در گردش بود.

۳-۵- تسهیلات بانکی

در پایان اسفند ماه ۱۴۰۰، کل مانده خالص تسهیلات اعطایی به بخش‌های دولتی و غیر دولتی صنعت و معدن (بدون احتساب سود و درآمد سال‌های آتی) با رشدی معادل ۶۳/۹ درصد نسبت به پایان سال ۱۳۹۹ به حدود ۷۳۸۳/۵ هزار میلیارد ریال رسید. در این سال، سهم تغییر در مانده بدهی بخش غیر دولتی صنعت و معدن از کل تغییر در مانده تسهیلات اعطایی بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی به بخش‌های غیر دولتی اقتصاد معادل ۲۶/۹ درصد بود.

در سال ۱۴۰۰، از کل تسهیلات پرداختی توسط بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی به بخش‌های اقتصادی (صاحبان کسب و کار) (معادل ۲۶۵۳۶/۸ هزار میلیارد ریال)، مبلغ ۹۲۱۹/۷ هزار میلیارد ریال به بخش صنعت و معدن اختصاص یافت که نسبت به سال ۱۳۹۹ از ۵۳/۵ درصد افزایش برخوردار بود.

نمودار ۵-۲- تغییر در مانده تسهیلات اعطایی سیستم بانکی به بخش غیر دولتی صنعت و معدن (درصد)

جدول ۵-۴- مانده خالص تسهیلات اعطایی بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی به بخش صنعت و معدن (۱) (هزار میلیارد ریال)

۱۴۰۰				پایان سال	
سهم نسبی (درصد)	تغییر در مانده کل اقتصاد (۲)	تغییر در مانده صنعت و معدن	درصد تغییر	۱۴۰۰	۱۳۹۹
۲۶/۹	۱۰۷۰۰/۴	۲۸۷۹/۰	۶۴/۱	۷۳۷۲/۷	۴۴۹۳/۷
-۰/۱	۴۵۰/۲	-۰/۳	-۲/۸	۱۰/۸	۱۱/۱
۲۵/۸	۱۱۱۵۰/۶	۲۸۷۸/۷	۶۳/۹	۷۳۸۳/۵	۴۵۰۴/۸

۱- مانده خالص تسهیلات اعطایی پس از کسر مانده بدهی مشتریان و تسهیلات اعطایی در کلیه سرفصل‌های مربوط به مابه‌التفاوت نرخ ارز، سود و کارمزد سال‌های آینده، وجوه دریافتی مضاربه، حساب مشترک مشارکت مدنی (سهم بانک) و سود و کارمزد معوق به دست آمده است. در ضمن، مانده تسهیلات اعطایی شامل عقود مشارکت حقوقی و سرمایه‌گذاری مستقیم نیز می‌باشد.

۲- نشان‌دهنده تغییر در مانده تسهیلات اعطایی بانک‌ها و موسسات اعتباری به کل بخش‌های اقتصاد می‌باشد.

و درآمد سال‌های آتی) به این بخش پرداخت کرد که نسبت به سال قبل از آن به میزان ۷۸/۷ درصد افزایش داشت.

در سال مورد بررسی، بانک صنعت و معدن به عنوان تنها بانک تخصصی در بخش صنعت و معدن، مبلغ ۴۸۰/۶ هزار میلیارد ریال تسهیلات (بدون احتساب سود

جدول ۵-۵- پرداختی‌های بانک صنعت و معدن

(هزار میلیارد ریال)

سهم (درصد)		درصد تغییر		سال		
۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸
۸۳/۱	۸۶/۵	۷۱/۷	۹۰/۹	۳۹۹/۳	۲۳۲/۶	۱۲۱/۹
۱/۲	۰/۳	⊖	-۶۲/۹	۵/۸	۰/۸	۲/۱
۱۵/۵	۱۳/۲	۱۰۹/۰	-۲۷/۷	۷۴/۳	۳۵/۵	۴۹/۱
۰/۳	-	⊖	-	۱/۲	-	-
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۷۸/۷	۵۵/۴	۴۸۰/۶	۲۶۸/۹	۱۷۳/۱

مآخذ: بانک صنعت و معدن

۵-۴- مشارکت نظام بانکی در راستای کمک به

تحرك تولید

کمک به حفظ توان تولید و توسعه اشتغال از طریق حمایت از بنگاه‌های کوچک و متوسط طی سال‌های اخیر، در دستور کار نظام بانکی قرار داشته است که این موضوع با لحاظ شرایط و ضرورت‌های نظام بانکی در سال ۱۴۰۰ نیز تداوم یافته و دستورالعمل تامین مالی این بنگاه‌ها توسط بانک مرکزی تهیه و طی بخشنامه‌ای به شبکه بانکی ابلاغ گردید. براساس اطلاعات دریافتی از سامانه ثبت نام واحدهای تولیدی متقاضی دریافت تسهیلات، در سال ۱۴۰۰ مبلغ ۳۰۷/۷ هزار میلیارد ریال تسهیلات در اختیار ۶/۱ هزار بنگاه تولیدی قرار گرفت. همچنین، متعاقب شیوع بیماری کرونا از اواخر سال ۱۳۹۸، مشکلات مضاعفی برای کسب و کارهای فعال در بخش‌های مختلف اقتصادی (متاثر از کاهش تقاضا و تعطیلی واحدها) ایجاد گردید؛ در چنین شرایطی نظام بانکی علاوه بر اختصاص تسهیلات به خانوارها، اعطای تسهیلات به کسب و کارهای آسیب‌دیده از شیوع بیماری کرونا را نیز مورد توجه قرار داد که این موضوع در سال ۱۴۰۰ نیز همانند سال ۱۳۹۹ ادامه یافت. در همین ارتباط، بانک مرکزی طی بخشنامه‌ای دستورالعمل اجرایی طرح اعطای تسهیلات به صاحبان کسب و کارهایی که به دلیل شرایط ناشی از شیوع بیماری کرونا در فعالیت اقتصادی خود دچار مشکل شدند را به بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی عامل اجرای این طرح، ابلاغ نمود تا به این ترتیب بانک‌ها براساس سهمیه در نظر گرفته شده و ایجاد دسترسی شعب خود به سامانه کارا (سامانه معرفی شده از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی) نسبت به پرداخت تسهیلات مبادرت ورزند. براساس گزارش دریافتی از سامانه کارا در خصوص اعطای تسهیلات به

صاحبان کسب و کارهای آسیب‌دیده از شیوع بیماری کرونا تا پایان سال ۱۴۰۰، تعداد ۵۲۳/۴ هزار واحد کسب و کار که مورد تایید دستگاه اجرایی ذی‌ربط قرار گرفتند جهت اخذ تسهیلات به مبلغ ۱۷۹/۱ هزار میلیارد ریال به بانک‌ها و موسسات اعتباری عامل معرفی شدند. در مجموع، تعداد تسهیلات پرداختی تا پایان سال ۱۴۰۰ بالغ بر ۳۹۹/۴ هزار فقره به مبلغ ۱۱۶/۰ هزار میلیارد ریال بود.

۵-۵- واحدهای جدید صنعتی

در سال ۱۴۰۰، در بخش صنعت حدود ۳۵/۲ هزار فقره جواز تاسیس صادر شد که در مقایسه با سال قبل از آن معادل ۲/۱ درصد کاهش داشت. میزان سرمایه‌گذاری پیش‌بینی شده در قالب جوازهای تاسیس صادر شده در سال ۱۴۰۰، حدود ۱۰۷۹۷/۳ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل از آن معادل ۷۴/۱ درصد افزایش نشان می‌دهد. بررسی تعداد جوازهای تاسیس صادره در سال ۱۴۰۰، نشان‌دهنده آن است که بیشترین تعداد جوازهای تاسیس صادره مربوط به صنایع «سایر محصولات کانی غیر فلزی» (۱۵/۴ درصد)، «ساخت مواد و محصولات شیمیایی» (۱۱/۳ درصد) و «محصولات غذایی و آشامیدنی‌ها» (۱۱/۱ درصد) بود. بر این اساس، حدود ۳۷/۸ درصد از کل تعداد جوازهای تاسیس صادر شده در این سال به این سه گروه اختصاص داشت.

در سال ۱۴۰۰، متوسط سرمایه پیش‌بینی شده در هر طرح صنعتی براساس جوازهای تاسیس، ۳۰۶/۴ میلیارد ریال بود که نسبت به سال قبل از آن به میزان ۷۷/۷ درصد افزایش داشت. همچنین در سال مورد بررسی، متوسط سرمایه لازم برای هر شغل در جوازهای تاسیس ۱۲/۳ میلیارد ریال پیش‌بینی شده بود که نسبت به سال قبل از آن معادل ۶۸/۳ درصد افزایش نشان می‌دهد.

جدول ۵-۶- تعداد، سرمایه‌گذاری و اشتغال جوازهای تاسیس و پروانه‌های بهره‌برداری

درصد تغییر	سال		تعداد(فقره)	سرمایه‌گذاری(هزار میلیارد ریال)	اشتغال(هزار نفر)
	۱۳۹۹	۱۴۰۰			
	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۲۵۷۱۲	۲۸۶۴/۵	۵۹۵/۵
	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۳۵۹۸۸	۶۲۰۲/۸	۸۴۹/۶
	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۳۵۲۴۵	۱۰۷۹۷/۳	۸۷۹/۰
	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۴۰/۰	۱۱۶/۵	۴۲/۷
	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۲/۱	۷۴/۱	۳/۵
	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۵۷۸۲	۵۰۴/۸	۹۰/۰
	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۶۵۴۶	۱۷۰۰/۱	۱۱۴/۸
	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۷۰۹۲	۱۸۶۲/۹	۱۵۵/۰
	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۳/۲	۲۳۶/۸	۲۷/۶
	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۸/۳	۹/۶	۳۵/۰

ماخذ: گزارش وزارت صنعت، معدن و تجارت

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۴۰۰

شیمیایی» (۱۵/۲ درصد)، «محصولات غذایی و آشامیدنی» (۱۱/۸ درصد) و «محصولات از لاستیک و پلاستیک» (۱۱/۵ درصد) به بهره‌برداری رسید. در سال مورد بررسی، متوسط سرمایه‌گذاری صورت‌گرفته برای ایجاد هر واحد صنعتی بر اساس پروانه‌های بهره‌برداری حدود ۲۶۲/۷ میلیارد ریال بود که نسبت به سال قبل از آن معادل ۱/۱ درصد افزایش داشت.

در سال ۱۴۰۰، تعداد ۷۰۹۲ فقره پروانه بهره‌برداری با سرمایه‌گذاری حدود ۱۸۶۲/۹ هزار میلیارد ریال صادر شد که در مقایسه با سال قبل از آن به ترتیب ۸/۳ و ۹/۶ درصد افزایش نشان می‌دهد. توزیع تعداد واحدهای جدید راه‌اندازی شده صنعتی بر حسب گروه‌های صنعتی نشان می‌دهد که بیشترین تعداد واحدهای جدید در گروه‌های «ساخت مواد و محصولات

جدول ۵-۷- متوسط سرمایه‌گذاری و ایجاد اشتغال مجوزهای جدید صنعتی

درصد تغییر	سال				
	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۳۹۸		
جوازهای تاسیس					
۷۷/۷	۵۴/۷	۳۰۶/۴	۱۷۲/۴	۱۱۱/۴	متوسط سرمایه‌گذاری پیش‌بینی شده در هر طرح صنعتی (میلیارد ریال)
۵/۶	۱/۹	۲۵	۲۴	۲۳	متوسط اشتغال مورد انتظار هر طرح صنعتی (نفر)
۶۸/۳	۵۱/۸	۱۲/۳	۷/۳	۴/۸	متوسط سرمایه‌گذاری پیش‌بینی شده برای ایجاد هر شغل (میلیارد ریال)
پروانه‌های بهره‌برداری					
۱/۱	۱۹۷/۵	۲۶۲/۷	۲۵۹/۷	۸۷/۳	متوسط سرمایه‌گذاری صورت‌گرفته در هر واحد صنعتی (میلیارد ریال)
۲۴/۶	۱۲/۷	۲۲	۱۸	۱۶	متوسط اشتغال ایجاد شده در هر واحد صنعتی (نفر)
-۱۸/۸	۱۶۴/۱	۱۲/۰	۱۴/۸	۵/۶	متوسط سرمایه‌گذاری صورت‌گرفته برای هر شغل (میلیارد ریال)

ماخذ: گزارش وزارت صنعت، معدن و تجارت

۵-۶- اشتغال صنعتی

مواد معدنی توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت صادر گردید که نسبت به سال قبل از آن به ترتیب ۹/۵ درصد کاهش و ۲۸/۰ درصد افزایش نشان می‌دهد. همچنین، در این سال به منظور بهره‌برداری از معادن جدید، تعداد ۵۶۱ فقره پروانه بهره‌برداری با ظرفیت ۲۸ میلیون تن استخراج اسمی سالانه صادر شد که نسبت به سال قبل از آن به ترتیب ۱۸/۰ و ۴۲/۶ درصد کاهش داشت. میزان اشتغال برآورد شده براساس پروانه‌های بهره‌برداری در این سال معادل ۴۵۹۷ نفر بود که با کاهش ۱۷/۵ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۹ همراه بود. همچنین در سال ۱۴۰۰، تعداد ۱۰۹۷ فقره پروانه اکتشاف صادر شد که در مقایسه با سال قبل از آن معادل ۷/۲ درصد افزایش نشان می‌دهد.

آمار مربوط به پروانه‌های بهره‌برداری صادر شده در سال ۱۴۰۰ نشان می‌دهد که در این سال، در مجموع ۱۵۵/۰ هزار فرصت شغلی در بخش صنعت ایجاد شده است. براساس گزارش وزارت صنعت، معدن و تجارت، متوسط اشتغال طرح‌ها براساس پروانه‌های بهره‌برداری صنعتی صادر شده در سال ۱۴۰۰ معادل ۲۲ نفر بود. همچنین، میانگین سرمایه‌گذاری صورت‌گرفته برای ایجاد هر فرصت شغلی بر اساس پروانه‌های مزبور در سال ۱۴۰۰ مبلغ ۱۲/۰ میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل از آن معادل ۱۸/۸ درصد کاهش داشت.

۵-۷- مجوزهای صادر شده در بخش معدن

طی سال ۱۴۰۰، در بخش معدن تعداد ۴۸۶ فقره گواهی کشف با پیش‌بینی ذخیره‌ای به میزان ۹۱۷ میلیون تن

جدول ۵-۸- تعداد مجوزهای معدنی صادر شده

درصد تغییر		سال			
۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	
۷/۲	۶/۶	۱۰۹۷	۱۰۲۳	۹۶۰	پروانه اکتشاف(فقره) (۱) گواهی کشف (۲)
-۹/۵	۵/۹	۴۸۶	۵۳۷	۵۰۷	تعداد(فقره)
۲۸/۰	۲۱/۹	۹۱۷	۷۱۶	۵۸۷	ذخیره (میلیون تن)
۱۷۲/۶	۴۰/۹	۴۲۶۷	۱۵۶۵	۱۱۱۱	هزینه عملیات (میلیاردریال)
					پروانه بهره برداری (۳)
-۱۸/۰	۱۸/۸	۵۶۱	۶۸۴	۵۷۶	تعداد(فقره)
-۴۲/۶	۱۰۲/۳	۲۸	۴۸	۲۴	میزان استخراج اسمی (میلیون تن)
-۱۷/۵	۱۶/۶	۴۵۹۷	۵۵۷۰	۴۷۷۸	اشتغال (نفر)

ماخذ: گزارش وزارت صنعت، معدن و تجارت

- ۱- پروانه اکتشاف: مجوزی است که برای انجام عملیات اکتشافی مواد معدنی در محدوده مشخصی از طرف وزارت صنعت، معدن و تجارت صادر می‌شود.
- ۲- گواهی کشف: تاییدیه‌ای است که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت پس از اتمام عملیات اکتشافی و کشف کانه به نام دارنده پروانه اکتشاف صادر می‌شود.
- ۳- پروانه بهره‌برداری: مجوزی است که به منظور استخراج و کانه‌آرایی و به دست آوردن مواد معدنی قابل فروش توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت صادر می‌شود.

۵-۸- صادرات صنعتی

براساس گزارش گمرک جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۴۰۰، وزن و ارزش صادرات صنعتی به ترتیب به ۱۰۹/۹ میلیون تن و ۴۲/۸ میلیارد دلار رسید که نسبت به سال قبل از آن به ترتیب ۹/۷ و ۵۱/۴ درصد افزایش داشت. همچنین، میانگین ارزش صادرات کالاهای صنعتی با ۳۸/۰ درصد افزایش نسبت به سال قبل از آن به ۳۸۹/۷ دلار در هر تن رسید. اقلام عمده صادرات صنعتی در این سال، به لحاظ ارزش به ترتیب شامل «فرآورده‌های حاصل از نفت و گاز» (۳۰/۷ درصد)، «چدن، آهن، فولاد و مصنوعات آنها» (۱۹/۱ درصد) و «موادپلاستیکی و اشیای ساخته شده از این مواد» (۱۴/۸ درصد) بود.

۵-۹- شاخص بهای تولیدکننده محصولات صنعتی و مواد معدنی

مواد معدنی

شاخص بهای تولیدکننده، نشان‌دهنده روند تغییرات قیمت کالاها در سطح تولیدکننده در بخش‌های مختلف اقتصادی است. متوسط شاخص بهای تولیدکننده در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال قبل از آن معادل ۶۰/۹ درصد و در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال ۱۳۹۸ به میزان ۵۵/۲ درصد رشد داشت. همچنین، شاخص بهای گروه ساخت (صنعت) در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال قبل از آن به میزان ۵۹/۹ درصد افزایش نشان می‌دهد.